

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o kontrole realizácie prijímacieho konania na gymnázium s bilingválnym štúdiom v SR v školskom roku 2009/2010

Cieľom bolo zistiť stav realizácie prijímacieho konania na gymnázium s bilingválnym štúdiom. Školskí inšpektori vykonali inšpekcie na 31 gymnáziách (86,11 % zo siete škôl v SR), z nich 4 boli cirkevné, 9 súkromných. V kontrolovaných subjektoch bol druhým vyučovacím jazykom: anglický (13 škôl), francúzsky (4 školy), nemecký (4 školy), ruský (2 školy), španielsky (6 škôl), taliansky (1 škola), v 1 škole francúzsky a španielsky jazyk (tabuľka č. 1).

Tabuľka č. 1 Počet kontrolovaných gymnázií v krajoch SR podľa príslušného vyučovacieho jazyka

Kraj	Jazyk							Počet škôl spolu
	anglický	francúzsky	nemecký	ruský	španielsky	francúzsky a španielsky	taliansky	
Bratislavský		1	1	1	1		1	5
Trnavský	1							1
Trenčiansky	1	1			1			3
Nitriansky	1		1		1			3
Žilinský	4				1	1		6
Banskobystrický	2	1	1		1			5
Prešovský	2		1	1				4
Košický	2	1			1			4
Spolu	13	4	4	2	6	1	1	31

Organizácia prijímacieho konania

Riaditelia gymnázií (G) predložili po prerokovaní v pedagogickej rade školy a v rade školy zriaďovateľom škôl návrhy na počet tried prvého ročníka bilingválneho štúdia pre prijímacie konanie v školskom roku 2009/2010, v 5 školách návrh neprerokovali (1 G - Bratislavský kraj, 2 súkromné G - Nitriansky kraj, 2 cirkevné G - Banskobystrický kraj). V Prešovskom kraji 2 kontrolované subjekty podľa vyjadrení riaditeľov škôl predložili zriaďovateľovi návrh iba ústnou formou, jeden z nich nebol prerokovaný v pedagogickej rade v stanovenom termíne. Na Súkromnom gymnázium, Budovateľská 1992/9, Snina bol počet tried určený podmienkami projektu schváleného Ministerstvom školstva SR. Termín predloženia návrhu zriaďovateľovi 5 škôl nedodržalo (2 súkromné G - Nitriansky kraj, 2 cirkevné G - Banskobystrický kraj, 1 evanjelické G - Košický kraj).

Zriaďovatelia škôl v stanovenom termíne akceptovali vo svojich rozhodnutiach návrhy riaditeľov na počet tried prvého ročníka pre nasledujúce prijímacie konanie. Zriaďovateľ 1 školy v Bratislavskom kraji návrh o 1 triedu znížil. V Banskobystrickom kraji zriaďovateľ 2 cirkevných G a v Košickom kraji zriaďovateľ evanjelického G nevydali rozhodnutia v stanovenom termíne.

Riaditelia škôl po prerokovaní v pedagogickej rade školy, po vyjadrení rady školy a so súhlasom zriaďovateľa určili počty žiakov, ktorých možno prijať do prvého ročníka a tiež termíny konania prijímacích skúšok. Riaditelia 2 súkromných G v Nitrianskom kraji, 1 cirkevného G v Banskobystrickom kraji a 1 G v Bratislavskom kraji nepredložili uvedené údaje na vyjadrenie rade školy. Na bratislavskom G ich riaditeľ určil aj bez prerokovania v pedagogickej rade. V 1 škole v Nitrianskom kraji bol určený termín konania prijímacích skúšok (26. 04. 2010) v rozpore s právnym predpisom. Údaje boli zverejnené (okrem 1 školy

v Nitrianskom kraji) v stanovenom termíne prostredníctvom internetu a nástenných oznamov vo verejnosti prístupných priestoroch škôl.

Po prerokovaní v pedagogickej rade (s výnimkou 2 škôl - Bratislavský, Trnavský kraj) určili riaditelia formu prijímacej skúšky, jej obsah a rozsah a tiež jednotné kritériá na úspešné vykonanie skúšky a ostatné podmienky prijatia na štúdium, ktoré boli súčasťou zverejnených údajov. V 1 škole v Banskobystrickom kraji boli určené kritériá na prijatie uchádzačov bez absolvovania časti prijímacej skúšky, v 2 školách v Bratislavskom kraji bez overenia špeciálnych schopností, zručností alebo nadania. V rozpore s platným právnym predpisom v 2 subjektoch v Prešovskom kraji určili prijatie uchádzačov bez prijímacích skúšok a bez overenia špeciálnych schopností, zručností alebo nadania, v 1 subjekte chýbali kritériá na úspešné vykonanie prijímacej skúšky a podmienky prijatia na štúdium. V Trnavskom kraji riaditeľ súkromného gymnázia zverejnil kritériá, ktoré umožňovali prijať uchádzačov o štúdium bez overenia špeciálnych schopností, zručností alebo nadania, iba na základe dosiahnutého priemerného prospechu v základnej škole. Zároveň určil aj rozlišovacie kritériá s diskriminačným prvkom zvýhodňujúcim žiakov na základe etnickej príslušnosti pre prípad, že by viac uchádzačov rovnako vyhovovalo kritériám prijímacieho konania. Na súkromnom G v Trenčianskom kraji mali všetky náležitosti týkajúce sa prijímacieho konania prehľadne a podrobne spracované formou projektu.

Prijímacia skúška

Riaditelia škôl v určenom termíne písomne pozvali prihlásených uchádzačov na prijímacie skúšky. Do termínu (15. 04. 2010) určeného riaditeľom súkromného G v Nitrianskom kraji bola doručená 1 prihláška na štúdium, do výkonu inšpekcie (16. 04. 2010) tomuto uchádzačovi pozvánka nebola zaslaná. Na 1 súkromné G v Prešovskom kraji sa neprihlásil žiadny uchádzač. V čase výkonu inšpekcie 29. 03. 2010 malo súkromné G v Trnavskom kraji zaevidovaných 34 prihlášok, z nich značná časť bola odoslaná zo základných škôl po termíne určenom všeobecne záväzným právnym predpisom a prijímanie prihlášok nebolo definitívne uzavreté ani v čase inšpekcie.

Kontrolou dokumentácie k prijímaciemu konaniu školskí inšpektori overili predpoklady prijatia uchádzačov do 1. ročníka 5-ročného a 8-ročného (v Žilinskom kraji) vzdelávacieho programu bilingválneho štúdia. Väčšina z nich bola žiakmi 8. ročníka, prípadne 9. ročníka základnej školy, niektorí boli žiakmi 4. ročníka gymnázia s osemročným štúdiom. Prihlásení uchádzači spĺňali predpoklady prijatia.

Na zabezpečenie prípravy, priebehu a spracovania výsledkov prijímacích skúšok a na posúdenie študijných predpokladov uchádzačov riaditelia zriadili prijímacie komisie ako svoj poradný orgán, v 3 školách ich nevymenovali (Bratislavský, Trnavský, Nitriansky kraj). Svoju činnosť komisie vykonávali zodpovedne, v prípravnej fáze vypracovali časové harmonogramy organizácie prijímacích skúšok, dozerali na ich priebeh a spracovanie výsledkov, v záverečnej fáze objektívne posúdili študijné predpoklady uchádzačov o štúdium. V 1 súkromnej škole v Nitrianskom kraji vykonávala jednotlivé činnosti riaditeľka bez spoluúčasti členov poradného orgánu, o výsledkoch prijímacieho konania vyhotovila zápisnicu, ktorú členovia prijímacej komisie formálne podpísali.

Podľa zverejnených kritérií vo väčšine sledovaných škôl pozostávala prijímacia skúška z vedomostných testov zo slovenského jazyka a literatúry (SJL) a z matematiky (MAT), ktorých obsah a rozsah bol v súlade s platnými učebnými osnovami týchto predmetov. Na overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania potrebného na zvládnutie bilingválneho vzdelávania zvolili školy rôzne formy, niektoré ich v rozpore s platným právnym predpisom neoverovali.

V kontrolovaných školách v **Bratislavskom kraji** nevyžadovali znalosť príslušného vyučovacieho jazyka, zohľadňovali študijné výsledky uchádzačov v základnej škole (vrátane cudzieho jazyka, v ktorom mal uchádzač lepší prospech) a určili aj ďalšie podmienky (napr. úspešnosť v predmetových olympiádach a súťažiach). V jednej škole bol test zo SJL podľa zverejnených kritérií doplnený o úlohy na overenie všeobecných jazykových predpokladov, v druhej škole bola časť testu zo SJL (tvorivá úloha) zameraná na overenie schopností žiakov študovať v cudzom jazyku, pričom táto skutočnosť v zverejnených kritériách uvedená nebola. Na 1 G pripravili pre uchádzačov samostatný test s názvom Test verbálnych schopností a všeobecných predpokladov pre štúdium cudzích jazykov. V 2 školách overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania nebolo súčasťou prijímacieho konania. V 1 kontrolovanom subjekte po konzultácii s odborníkmi upravili žiačky so zdravotným znevýhodnením (ZZ) podmienky na vykonanie prijímacej skúšky. Druhej žiačke so ZZ, ktorá sa dožadovala predĺženia časového limitu a iných úľav, základná škola v prihláške neposkytla potrebné údaje a materiály k úprave podmienok.

Riaditeľ súkromného G v **Trnavskom kraji** zverejnil kritériá o prijatí uchádzačov bez overenia špeciálnych schopností, zručností alebo nadania.

V **Trenčianskom kraji** v jednej štátnej škole preverili vedomosti uchádzačov zo SJL, z MAT a z cudzieho jazyka, v druhej overovali špeciálne schopnosti a zručnosti žiakov a na súkromnom gymnáziu hodnotili vedomosti z anglického jazyka formou gramatického testu a eseje v súlade s platnými učebnými osnovami základnej školy.

Prijímacia skúška v **Nitrianskom kraji** pozostávala v štátnej škole z vedomostného testu z určených predmetov a z testu na overenie špeciálnych schopností štúdia v cudzom jazyku, v súkromnej škole zvolili formu kumulovaného písomného testu. Na druhom súkromnom gymnáziu sa prijímacia skúška neuskutočnila.

Uchádzači o štúdium v 5 školách **Žilinského kraja** vykonali prijímaciu skúšku formou vedomostných testov zo SJL a z MAT, v 2 z nich aj z ďalších vybraných predmetov (anglický jazyk, geografia, dejepis, občianska náuka), ktorých obsah a rozsah korešpondoval s učebnými osnovami a požiadavkami vzdelávacieho štandardu. Na 2 G využili súčasne aj psychologické testy zamerané na zisťovanie jazykových predpokladov. Na 1 G konali uchádzači štandardizovaný test na meranie štruktúry intelektu v rôznych kategóriách. Vzhľadom na nenaplnený počet miest pre žiakov, ktorých možno prijať do tried prvého ročníka v školskom roku 2010/2011, riaditeľka súkromného G rozhodla o konaní prijímacích skúšok v ďalšom termíne.

V **Banskobystrickom kraji** absolvovali uchádzači všetkých kontrolovaných G test na overenie nadania na štúdium cudzích jazykov, resp. testy diferenciacie schopností, ktoré realizovali a vyhodnotili zamestnanci príslušného centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie. V 4 školách hodnotili aj vedomosti z predmetov SLJ a MAT. V súlade s kritériami na prijatie uchádzačov bez absolvovania časti prijímacej skúšky nekonali na jednom cirkevnom G jej vedomostnú časť. Pre odôvodnenú neúčasť na prijímacej skúške alebo jej časti určili riaditeľky dvoch škôl 3 uchádzačom náhradný termín.

V 3 subjektoch v **Prešovskom kraji** overovali špeciálne schopnosti, zručnosti a nadanie uchádzačov v predmete cudzí jazyk, pričom v 2 z nich bola časť žiakov prijatá bez absolvovania prijímacej skúšky. Súčasne v 2 subjektoch preukázali žiaci vedomosti zo SJL a z MAT.

Prijímacie skúšky v školách **Košického kraja** pozostávali z overenia špeciálnych schopností, zručností alebo nadania potrebných na zvládnutie bilingválneho štúdia, ktoré bolo realizované prostredníctvom psychologických testov, vedomostných testov alebo ústnych pohovorov z anglického jazyka, resp. testov zameraných na jazykovú mechanickú pamäť. Okrem súkromného G bolo v ostatných 3 školách súčasťou prijímacích skúšok i overenie

vedomostí z predmetov SJL a MAT. Na evanjelickom G v rámci podmienok prijatia na štúdium zohľadňovali angažovanosť v cirkvi.

Štátna školská inšpekcia na základe inšpekčných zistení **uplatnila** voči vedúcim pedagogickým zamestnancom kontrolovaných subjektov **opatrenia** smerujúce k dodržiavaniu právnych predpisov súvisiacich s prijímacím konaním. Z dôvodu nerešpektovania viacerých termínov určených na prípravu a priebeh prijímacieho konania bol riaditeľovi súkromného gymnázia v Nitrianskom kraji uložený **záväzný pokyn** na zrušenie prijímacej skúšky. Do termínu prerokovania správy o výsledkoch inšpekčnej činnosti bol splnený (predloženie kópie oznámenia uchádzačke o nekonaní prijímacej skúšky). Viacerým subjektom školská inšpekcia uložila **prijat' konkrétne opatrenia** na odstránenie zistených nedostatkov (neprerokovanie návrhu na počet tried prvého ročníka pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku, jeho nepredloženie zriaďovateľovi v stanovenom termíne; návrh určenia počtu žiakov a termínu konania prijímacích skúšok bez prerokovania v pedagogickej rade školy a bez vyjadrenia rady školy; neprerokovanie formy a kritérií na úspešné vykonanie prijímacej skúšky v pedagogickej rade; prijatie uchádzačov bez prijímacej skúšky; prijímanie uchádzačov do triedy gymnázia s bilingválnym štúdiom bez overenia špeciálnych schopností, zručností alebo nadania; nezriadenie prijímacej komisie) pri príprave a realizácii prijímacieho konania.

Záver

Realizácia prijímacieho konania v prípravnej fáze, organizácia zabezpečenia priebehu prijímacích skúšok a spracovania výsledkov prijímacích skúšok do prvého ročníka päťročného a osemročného vzdelávacieho programu bilingválneho vzdelávania boli vo väčšine škôl v súlade s platnými právnymi predpismi. Prijímacie konanie sa uskutočnilo podľa vypracovaného časového harmonogramu. Na jeho zabezpečení sa aktívne podieľali prijímacie komisie s výnimkou 3 škôl, v ktorých neboli zriadené a 1 školy s obmedzenou činnosťou komisie. Prijímacích skúšok sa zúčastnili prihlásení uchádzači na základe písomných pozvánok. Obsah a rozsah prijímacej skúšky z kontrolovaných predmetov korešpondoval s platnými učebnými osnovami. Výrazným nedostatkom bolo konanie prijímacích skúšok bez overenia špeciálnych schopností, zručností alebo nadania potrebných na zvládnutie bilingválneho štúdia. V zásadnom rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý upravuje proces prijímacieho konania do triedy gymnázia s bilingválnym štúdiom bola jeho organizácia v súkromnom gymnáziu v Trnavskom kraji, pretože riaditeľ bez prerokovania v pedagogickej rade rozhodol o možnosti prijatia uchádzačov na základe ním určených kritérií. Na súkromnom gymnáziu v Prešovskom kraji sa prijímacia skúška nekonala z dôvodu nezájmu žiakov o štúdium na tejto škole, v Nitrianskom kraji sa neuskutočnila v zmysle uloženého záväzného pokynu.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom bilingválnych gymnázií a gymnázií s triedami s bilingválnym štúdiom

- overovať pri prijímaní uchádzačov na štúdium bilingválneho vzdelávania špeciálne schopnosti, zručnosti alebo nadanie potrebné na zvládnutie príslušného odboru.